

Szerkesztőségi iroda:
Nagyberek.

Zápolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek. Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére von-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagyberek, 1910.

XXXIX. évfolyam 285. szám.

Csütörtök december 15.

A világbéke.

— december 15.

A szeretet ünnepének idején aktuális elmélkedni az emberiség örök vágyáról: a világbékéről. De nem csak ezért aktuális. Aktualissá tette megint ezt a nagy kérdést Amerika is.

Amerikában ugyanis az Unió elnöke bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására: nem lehetne-e a nemzetek s országok között támadt surlódásokat békés uton intézni el. Hogy ne legyenek háborúk, ha két nemzetnek baja van egymással, ne küldjék az emberek sok ezreit a csatáért nevezett mézarszékre, ne súlyosszék egymás ezreit a hajókkal a tenger fenekére. Hanem ha bajuk van egymással, menjenek épp úgy panaszra a bíróhoz, mint a magánemberek teszik.

A hágai békekonzferenciák eredménytelensége után kételkedni bizonyára lehet abban, hogy ez a bizottság valami okos tanácsal előállni képes legyen. De azért nem lehetetlen, hogy a praktikus amerikai ész ki ne fundáljon valami okosat ezen a téren. Annál is inkább, mert már nekik, a világ leggazdagabb népének is terhére vannak az egyre szaporodó katonai kiadások.

Pedig ott több mint negyven állam viseli a haderő fenntartási költségeit s a hatalmas tengeri flottától s a partvédő erősségektől eltekintve a szárazföldi haderő aránylag csekély. De hát már nekik ez is sok s az egész fegyverkezést ma még nagyon szükséges rossznak tartják, de már tanulmányozzák azt a kérdést, hogy miként lehetne ezt a szükséges rosszat egészében szükségtelenné tenni. Az amerikaiak oly sok és nagy tudományos vívmánnyal ajándékozták már meg az emberiséget, hogy lehet, hogy még ez is sikerül.

Általában minden országban ez nyilvánul meg. Mindenhol és mindenki panaszkodik az állandó fegyverkezés egyre növekvő terhei ellen s ugyanakkor mindenki fegyverkezik. Fejedelmi kijelentések, külügyminiszteri expozék mindenütt ugyanevezett majestétikus méltósággal hangsúlyozzák, hogy mindenki ilyen meg olyan jó barátságban vagyunk s mindenki a legnagyobb áldozatok árán is fegyverkezik az állítólagos jó barátai ellen. Mikor lesz béke ebből, ha örökké így tart? Vagy pedig, ha örökké nem tarthat, mikor lesz vége. Egy nemzetgazdasági tantétel azt mondja, hogy a militarizmust bizonyos idő múlva maguk a hadseregek fogják tönkretenni, amennyiben az államok össze fognak roppanni a seregek fenntartásának egyre növekvő súlya alatt. De hogy mikor lesz ez, azt senki sem tudja megmondani.

Közegészségügyünk.

— A koleráról s egyebekről. —

Irta: **Bernády Dániel** m. tb. főorvos.

Nagyberek, december 15.

(Befejező közlemény.)

II.

Hogy a közegészségügy terén némi haladás konstatalható, az elvitázhatatlan, hiszen évről-évre csökken a halálozási arányszám; de még csak meg sem közelítettük azt, amit megtehettünk volna s amit a nemzet fennmaradása érdekében meg tenni kötelességünk lett volna.

A tüdővész egymaga 75—80 ezer, a vörheny 8—9 ezer, a diphteria 7—8 ezer emberéletet ragad el éventé; s az összes ragadós betegségekben elhaltak száma meghaladja a 125 ezret, nem is szólva az óriási gyermekhalandóságról, amelyet megbotránkozás nélkül nem is lehet említeni: 100 élve született csecsemő közül 24 hal el az első évben. Annakra nyomorultak és elszomorítottak közegészségügyi viszonyaink, hogy egész Európában mi állunk a legutolsó helyen;

ugy, hogy egyedül Oroszországban rosszabbak a viszonyok mint nálunk. Ha még tekintetbe vesszük az óriási arányokat öltött kivándorlást is s a folyton apadóban levő szaporodási arányszámot is, igazán kétségbe kell esnünk s csak a legnagyobb pessimizmussal gondolhatunk nemzetünk jövőjére, fennmaradására.

A kifogástalanul jó és gondos közegészségügyi adminisztráció nemcsak nemzeti létünknek, de nagyhatalmi állásunk fentartásának is elengedhetetlen alapfőfeltétele; amelyek létesítésénél nem szabad visszariadnunk semmiféle anyagi áldozattól sem. Annál kevésbé van helye itten a fakarékoskodásnak, mert egy igazán jó közegészségügyi adminisztráció létrehozása absolute nem képez improduktív befektetést, mert az busásan meghozza a kamait a nemzeti munka hatalmas fellendülésében, a nemzet megerősödése, újjászületésében.

Hogy a betegségek révén milyen óriási anyagi veszteségeket szenved el a nemzet, azt fényesen igazolja egy német statisztikus, aki kiszámította, hogy Németországban a typhus megbetegedés által okozott kereseti hiány és kiadási többlet naponként 22 ezer és éventé 8 millió márkát tesz ki; a nemi betegségeknek ez a veszteség napi 250 ezer és évi 90 millió márká.

Ha ezen a csapáson haladva számítunk és feltesszük, hogy 75—80 ezer tüdővész halálozásnak legalább 400 ezer tüdővész beteg felel meg, akkor azt látjuk, hogy a tüdővész egymaga napi 708 ezer és évi 258 millió korona kereseti hiányt és kiadási többletet okoz Magyarországon; a többi ragadós betegségek együttvéve 476 ezer kor. napi és 173 millió kor. évi veszteséget jelent; tehát maguk a fertőző betegségek 431 millió koronájába kerülnek a nemzetnek. (Magyarországon 1/2 milliót tesz ki átlag az évi elhalálozás, az megfelel 15 millió megbetegedésnek és mintegy 300 millió betegséget napnak, ami keresetihiány és kiadási többletben mintegy napi 5 millió és évi 1800 millió korona veszteségnek felel meg.)

A szomszédos Ausztriában 20:6 a halálozási arányszám, míg nálunk az 29:7; ha tehát csak odáig fejleszhetnénk közegészségügyünket, hogy Ausztriát elérjük, akkor is 182 ezer ember életét menthetnénk meg minden évben; s ha egy ember életnek a nemzetgazdasági értékét csak 2000

A „TORONTÁL” tárcája.

A szerénység.

Baujard (felindulva): Nagyon megtisztelt az az ajánlata, hogy a közelgő választáson a jelöltek lajstromába felvegyenek, nagyon köszönöm bizalmukat, de én a háttérben akarok maradni.

Poitrinel: Kérem, ne mondja olyan határozottan, önt mindenki becsüli, tiszteli, mindenki szereti, az ön közműködése mindnyájunkra áldásos lesz... ez olyan kötelesség, amelyre ön polgártársainak tartozik.

Baujard: Köszönöm az ön baráti unszólását, kedves Poitrinel, de az elhatározásom nem vonható vissza. Nagyon sokat dolgoztam életemben, nyugalmamba vonu'tam, így is maradok. Engedjen meg nekem ezért az önzésért. Különben is, míg a községnek ön áll az élen, nincs szüksége idegen oszlopokra. És éppen ma határoztam el, hogy az iskolákra évenként állandóan nagyobb összeget fogok áldozni.

Poitrinel: Ön mindig egyformán jóságos, kedves barátom és végtelenül fáj, hogy nem tudom rábeszélni...

Baujardnál, aki „mérnök volt és Ausztráliában szerelte a vasgyonát”, egy kis társaság gyűlt össze, mint rendszeren, délutáni csevegésre, kártyázásra; a plébános, a jegyző, egy-két

városi tekintélyes polgár, meg a polgármester; ez a beszélgetés már bucsuzás közben folyik le az egyik sarokban, valamivel távolabb a társaságtól. Az urak jó étvágyat kívánnak a házigazdának és nejének, Améliének, elválnak, de előbb kitzük a holnap délutáni találkozót a jegyzőhöz.

Baujardék egyedül maradnak és arckifejezésük egészen elváltozik. Gondosan megnézik, nem halgatózik-e valaki és halkán beszélnek.

Amélie: Poitrinel jelöltséget ajánlott?

Baujard: Igen és tudod, mi lenne a vége? Egy ilyen választás teljesen elmosná a polgári nevünket. Megtudnák, hogy nem Baujard a nevünk... Kutatnának... Talán meg is találnák! És akkor tíz évi nehéz munkánk eredménye oda!

Amélie: Vajon felkérek még egyszer?

Baujard: Félek tőle... Természetesen visszautasítottam. De ezt bizonyosan nagyon csodálatosnak, érthetetlennek fogják találni... Az ember sohasem érezheti magát nyugodtan! És az ilyen nehéz napok mindig júniusban érnek utól bennünket; jól megfigyeltem, mindig akörül a rettenetes évforduló körül!... Tudod, hogy holnap lesz?...

Amélie: Nem kell eszembe juttatnod. Ezen a két napon soha egy pillanatra sem alszom el.

Baujard: Ah! te sem?... De nekem úgy tetszik, máskor ezen is könnyebben estünk keresztül

Amélie: Mert ezek az ujságok most mindig tele vannak büntenyekkel és némelyek annyira hasonlítanak... (nagyon halkán) a miénkhez!

Baujard: Hallgass!... Mikor a részleteket olvasom, mintha csak magamat látnám!...

Amélie: Az egyik ujság meg is írta: „Éppen olyan, mint a gróf Rivray titokzatos meggyilkolása; ott sem találtak soha semmiféle nyomot...”

Baujard: Igen, olvastam... (Gondolkozni kezd.) Olyan tisztán látom azt az éjszakát; a nagy kastélyban, ahol egyedül voltunk az öreg gróffal... Mennyire bizott az ő két régi szolgájában!...

Amélie: Szegény ember! Mennyire szereték!...

Baujard: Ugy-e, milyen különös... Ha véletlenül nem láttuk volna meg, hogy egy milliót akar elrejtteni, mert nem bizik a párisi fosztogató bankokban...

Amélie: És ha a szekrény véletlenül fel nem borul? Talán, ha nem ébredt volna fel... nem is kapott volna semmit.

Baujard: Vagy, ha a kis toledói tör ott nem lett volna, amivel a könyveit szokta elvágni?... Talán még jó volt neki!... És milyen küzdelem!...

Amélie: És milyen jó volt, hogy észrevették azoknak a legényeknek a nyomait, akik akkor éjjel a parkban a gyümölcsöt lopták. Nem találták ugyan meg őket, de legalább követték ezt

ROYAL-BIOSKOP-SZINHÁZ.

Ruhatár 10 fill. Fényesen berendezett füstmentes helyiség. Légfűtés. Ruhatár 10 fill.

Művészies képek!

Szombaton két előadás fél 6 és 9 órakor.
Vasárnap d. u. 4, 5, 6; este fél 8 és 9 órakor.

Szenzációs műsor!

Csütörtökön és pénteken két előadás: fél 6 és 9 órakor.

Műsor.

1. Hogy Katókat meglepjék. Mulatságos.
2. Dr. Szívós automatája. Komikus.
3. Oroszországban a Volgán. Gyönyörű tájfelvétel.
4. Havkusz és kutyája.
5. Halgatag Róbert vezéres kalandja. Színezett. — Budapest, Párisban óriási tetszést aratott.
6. Komlósiné fiatalodni akar. Komikus.

988—x.14

koronára becsüljük, akkor is 564 millió korona évi nyereségnek felel meg.

A fenti számok eléggé kézzel foghatólag illusztrálják azt, hogy a közegészségügy fejlesztése milyen hatalmas nemzetgazdasági tényező és hogy milyen dusan jövedelmező befektetés; s hogy itten nincsen helyén a takarékoskodás s az ország rossz pénzügyi helyzetére való hivatkozás; plane ha azt is figyelembe vesszük, hogy egy igazán jó és modern egészségügyi adminisztráció alig okozná az állampénztárnak lényeges megerhelését.

Ez alkalommal nem az egészségügyi államosításának, egy önálló egészségügyi miniszterium föllállításának akarok propagandát csinálni; ámbár ez volna leghőbb óhajom, ha ennek a nagy célnek a megközelítését akár csak egy lépéssel is előre vinnem sikerült volna; mert nagyon jól tudom, hogy ennek az ideálnak az eléréséhez még igen sok agitációra van szükség a közegészségügy igaz barátai részéről és igen sok belátásra és megértésre az illetékes körök és a magyar társadalom részéről. S azért megelégszem azzal, ha reá mutathatok azokra a módokra és azokra az eszközökre, amelyekkel a mostani veszélyes helyzetünkben, könnyű szerrel s ugyszólván áldozatok nélkül kilábalhatunk.

Az első és legfőbb föltétel természetesen az elégtelen orvosi kar megnyugtatósa, az 1908. XXXVIII. és az 1904. X. t. c. teljes végrehajtása, a felpanaszolt megyei szabályrendeleteknek a jóváhagyása volna.

Azután következne az üresedésben levő községi és körorvosi állások betöltése; a vármegyék által kért mind a 350 községi és körorvosi állás szervezése és betöltése; a mi, nézetem szerint, csakis úgy volna elérhető, ha a terhes és felelőségteljes községi és körorvosi szolgálatban az orvosok kellő előmeneteléről gondoskodás történne. Ez pedig úgy volna elérhető, ha az egészségügyi közigazgatási szolgálat egységes státusa megalkottatnék; ha a községi és körorvosi szolgálat a nyugdíjba beszámíthatnék; ha minden községi és körorvos előtt, aki arra érdemes, nyitva állana az ut a járásorvosi, megyei főorvosi, egészségügyi felügyelői és főfelügyelői állásokig; ha kimondatnék az, hogy járási tisztviselő orvos csak az lehet, aki legalább 5 évig községi vagy körorvos volt, megyei tisztviselő főorvos csak az, aki legalább 5 évig járásorvos volt s egészségügyi felügyelő csak az, aki legalább 5 évig megyei főorvos volt és így tovább.

Ezzel elérnők azt, hogy a magasabb állásokba csak olyan egyének kerüljenek be, akik az egészségügyi közigazgatás minden csinyát-binyát ismerik s a mi a legfőbb, ezzel egy esapásra megszűnne az orvosoknak a helytelen elosztódása, a vidéknek kétségbejött és szegényteljes orvoshiánya.

A további teendő az volna, hogy minden községnek, esetleg minden járásnak kellő számú

fertőtlenítő kellene kiképeztetni, akik rendes községi vagy megyei alkalmazásban állván, a község vagy a járásterületen a fertőtlenítést kellő napidíjak vagy működési díjak ellenében teljesítenek; s a közegészségügyi közigazgatás körébe eső más munkát is ellátnák, pl. a köztisztaságra való fölügyeletet.

A járványkórházak ügyét pedig úgy vélném a legcélszerűbben és a legkevesebb anyagi megerheléssel megoldhatónak; ha a mostani u. n. járványkórházak föntartása mellett minden járás részére beszerezetnék egy 20-25 beteg befogadására alkalmas, összerakható barak; s a milyeneket a hadvezetőség is készletben tart. Egy-egy ilyen összerakható és kifogástalanul tisztántartható és fűthető barak 5-6 ezer koronába kerülne tudomásom szerint; s ezeket a barakokat a veszélyeztetett, vagy járvány lepte helyekre lehetne azonnal szállíttatni s fél nap alatt használható állapotba hozni. Természetes, hogy ugyan azon megye egyes járásai kisegítőnek egymást az összerakható járványkórházakkal, ha egy-egy járás több községének volna azokra szüksége; sőt még a szomszéd törvényhatóságok is saját jól fölfogott érdekükben kisegíthetnék egymást.

Ezeket az intézkedéseket kiegészítené a kolerára vonatkozó népszerű ismertetésekkel való elárasztása az országnak s a belügyminiszternek a folyó évi október végén kiadott azon rendeletének megszivlelése, hogy a jótékony egyetek bevonásával igyekezzenek a törvényhatóságok fejei a társadalmi nyomort enyhíteni és a koleráról tartott minél gyakoribb föolvasások utján a közönségben a közegészségügy iránti érdeklődését minél szélesebb körben fölkeltetni.

Eisenstädter S. és Társai

divatruházában Nagybecskereken

Nagy karácsonyi vásár.

Eladásra kerülnek:

Messalin selymek	métere	1.60 K.
Pongis selymek	"	1.50 K.
Bius selymek	"	2.40 K.-től
Kartonmaradékok, Cosmanosi úru	"	—50 K.
Delainmaradékok	"	—90 K.
Csinos mintájú	"	
tiszta gyapjú delainek	"	1.10 K.
Madeira battisztok	"	1.40 K.-től
feljebb.	"	

Uj minták!

Szövetek mélyen leszállított áron már K. 1.30-tól kezdve.

Férfi és női szebkendők, Perssa-szőnyegok, függönyök, garnitúrák, utitakarók rendkívül nagy választékban. (986-x14)

a nyomot és a miénkre nem is gondoltak... Baujard: Hogyne, hiszen olyan becsületes arcunk volt...

Amélie: Meg, hogy annyira sirtunk... Könnyű volt, azért sirtunk, amit tettünk és azt hitték, hogy érte bankódunk...

Baujard: Az idő mindent kiengesztel. Még a gyilkosságot is. Nem?

Amélie: Igen; milyen jó, nagyrabecsült emberek lettünk! Nem is lehet az, hogy egyetlen egy cselekedet miatt, ami legfeljebb nyolc vagy tíz percig tartott, egész életében bűnös legyen valaki... Te nem úgy találod, hogy az idő mindent jóra fordít?

Baujard: Igen. Hiszen nekem már úgy tetszik, mintha ez a vagyon, ez a helyzet, ez lett volna mindig az enyém.

Amélie: És az emberek is mennyire megbecsülnek!... Lám, a plébános ur is, hogy vonzódik hozzánk, mennyire szeret. Pedig ő ismeri az emberi lelkeket...

Baujard: Tudod, hogy én alapjában véve, hiszek a vallásban? Igaznak kell annak lenni...

Amélie: Mindig megbocsát a vétkezőknek. Megbünteti a bosszuállást!... Mi sok jót cselekedtünk...

Baujard: Sokkal nemesebben használtuk fel azt a pénzt, mint az öreg gróf tette volna!... Ő olyan zugori volt. Mi, igen, mi rendesen használtuk. A szegények sohasem maradtak támasz nélkül, ha a mi ajtónkon kopogtattak.

Amélie: Igen, ezt mind felírják nekünk, ha

van igazság!... Ha az ember halála előtt mindent megvall, nyugodt lesz a másvilágon...

Baujard: Jó, de először itt kell nyugton lennünk... Én jobban félek az emberektől, mint a jó istentől!... Olyan gonoszok!... Csak a szikrája támadjon fel a gyanunak a vidéken és akkor végünk!...

Amélie: Te rémképeket festesz, Jules! Ki hinné itt, hogy nekünk volt egy elfeledett pillanatunk!...

Baujard: Az ördögbe!... Néha olyan pillanataim vannak, hogy magam sem hiszem; (Másnap délután: a jegyzőnél. Mikor Baujardék belépnek, Bourgirot hangosan olvassa az újságot, amely az esti vonattal jött meg).

Bourgirot (a belépőhöz fordul): Rettenetes! Megint meggyilkoltak valakit a lakásán egy hang, egy moccanás nélkül.

A pap: És nem találak semmi nyomot. Amélie (nagyon izgatottan): Irtóztató! Már én a kezembe sem merem venni a lapokat! Mindig ilyen rémes esetekkel vannak tele...

Poirinél: Miért nem folynak másutt is ugy a dolgok, mint az én kerületemben? Én persze megismerem az emberem, csak a szemébe nézek!

Bourgirot: Ha a közigazgatás nem tudja a társadalmat kitisztítani, itéljen mindenki maga!

Baujard (a lámpa árnyékosabb oldalát keresi): Hibetelen, hogy a becsületes ember nem lehet biztonságban!...

Michel Provins.

HIREK.

— Személyi hir. Dr. Perisics Zoltán polgármester hivatalos utjáról ma visszaérkezett Nagybecskerekre.

— Jövahagyott alapszabályok. A m. kir. belügyminiszter a dolovai iparos dalegylet alapszabályait jóváhagyta.

— Megjutalmazott gazdasági munkások. A földmívelésügyi m. kir. miniszter dr. Dellimanics Lajos főispán előterjesztésére Pörös Antal magyarpadéi gazdasági munkásnak hosszu évi hű szolgálatainak elismerésül 100 korona pénzjutalmat és elismerő oklevelet engedélyezett, míg Palatinus Imre szintén magyarpadéi gazdasági munkást elismerő oklevéllel tüntette ki.

— A zombolyai szabad liceum megnyitása. Mint zombolyáról jelentik, ott vasárnap kezd meg idei előadásait a torontali kultúregyesület szabad liceuma. Az első előadást Henz Mátyas polg. iskolai tanár tartja, aki az alchemiát ismereti vetített képekkel és kísérletek bemutatásával.

— Kivándorlás Torontából. A vármegye alispáni hivatalában most állították ki a november havi kivándorlásról szóló statisztikai kimutatást. A kimutatás szerint az elmúlt hónapban Torontálvármegyében összesen 237 utlevelet állítottak ki, amely utlevelek 411 személyre szólnak. Tényleg kivándorolt novemberben 208 férfi és 196 nő, visszavándorolt pedig 240 férfi és 26 nő. Az utlevelek legnagyobb része Amerikába szolt, bár sok utlevelet állítottak ki Romániába s Európa többi államaiba is.

— Köszönet. A nagybecskereki állami ovodákban felállítandó karácsonyfákra adtak: Torontálmegyei takaré- és hitelbank, nagybecskereki takaré- és előlegegylet mint r.-t. 25-25, gróf Karásonyi Jenő, nagybecskereki takarékpénztár 20-20, Steinitzer Géza, Közgazdasági bank, ifj. dr. Daniel Pál 10-10, N. N., dr. Pollák Győző, dr. Mihálovics Ödön, Haidegger Ödön és neje, Franz J. L., nagybecskereki népbank r.-t., Hiller László, dr. Dellimanics Lajos, Schulp Vilmos 5-5, dr. Gyorgyevics Milos, Ipar és kereskedelmi bank r.-t. 3-3, dr. Anna Ernő, Maurer Gyuláné, Jankó Agoston, Kéler Ákos, br. Hauser Károly, dr. Vinczevidy Ernő, Babics József 2-2, ifj. Rigó István 1 koronát. A nemesszívű adományozóknak, valamint Steinitzer Géza urnak, az állami ovodák igazi barátjának a gyűjtés eszközéséért e helyütt mond hálás köszönetet az állami ovodák felügyelőbizottságának elnöksége.

— A filharmonikusok Szilveszter-estélye. A nagybecskereki filharmoniai egyesület az idén is nagyobb szabású Szilveszter-estélyt rendez s ez alkalommal a városi színházban két egy felvonásos operát ad elő, nevezetesen Offenbach „Varázshedűjét” és Weber „Abu Hassan”-ját. Az elsőben Pétert Fazekas Andor, Rózát Szauder Margit, Mártont pedig Ujházy Lajos fogja énekelni, míg Abu Hassanban a szereposztás a következő: A kalifa: Mihélics Dezső, Zobaide: Geier Janka, Abu Hassan: Ujházy Lajos, Fatime: Gintner Mariska, Omar: Fazekas Andor, Zemond: Krucsay Vilma, Mezszone pedig Drndarszky Gy. A próbák Ripka Imre karmester vezetésével már ketek óta folynak. A színházi előadás után táncmulatság lesz a Kaszinóban.

— Országos vásár Nagybecskereken. Ma kezdtek meg Nagybecskereken az elmaradt november havi országos vásár helyett engedélyezett pótvásárt, amely igen szomoruan kezdődött, mert dacára annak, hogy a vásárra mindenféle állat felhajtása meg van engedve, mégis alig néhány száz darab szarvasmarhát és sertést hajtottak csak fel. Ennek a szomorú és sajnálatos eredménynek a magyarázata az, hogy a szomszédos községekben még nem oldották fel a hasított körmű állatokra elrendelt zárlatot s így azokat nem is lehetett a vásárra vinni. A kereslet természetesen meglehetősen nagy volt, különösen a helybeli mészárosok részéről, a csekély felhajtás mellett azonban az árak meglehetősen kedvezőtlenül alakultak ki s a kereslet és kínálat közötti aránytalanság miatt a forgalom se volt olyan, mint a milyenre nagyobb felhajtás mellett bizton lehetett volna számítani. Elsőrendű ökrök

SZALLITÁSI, BIZOMÁNYI, INCASSO, FIÓK-ÜZLET MEGNYITÁS NAGYBECSKEREKEN

Iroda: Szerb hitközségi palota. (Szerbtemplom-utca) Telefon 139.

PERL MÓR ÉS FIA : SZALLITÓK

Iroda: Szerb hitközségi palota (Szerbtemplom-utca) Telefon 139

Elvállalunk minden a szállítási szakma körébe vágó megbízást. Eszközünk mindennemű szállításokat helyben és vidékre, továbbá butorszállításokat saját patent butorszállító kocsijainkban, valamint mindennemű beraktározásokat saját raktárainkban. Beraktározandó árukra előleget nyújtunk.

482x200.1381

ALAPITTATOTT 1863. FŐÜZLET SZEGEDEN. ALAPITTATOTT 1863.

párjért 1300—1400 koronát kértek, a gyengébb minőségű ökrök 700—800 koronáért keltek el. Jó minőségű tehének darabonként 450—500 koronáért keltek, míg a gyengébb minőségűekért 250—320 koronát kértek. Ugyancsak meglehetősen magas árai voltak a sertéseknek is. Holnap megkezdik a lóvásárt, amely az eddigi jelek után itélve elég kedvezőnek ígérkezik, szombaton és vasárnapon pedig kirakó-vásárt tartanak.

— **A kínaiak** már sokkal előbb ismerték a mi legfontosabb találmányainkat: papír, porcelán, stb., a csillagászat és matematika szintén ősidőktől fogva gondosan ápolott tudomány volt náluk. A mesterséges fogak használata is már évszázadok óta divik, mert a kínai sokat ad rágóeszközre. Hogy fogaink elvesztését elkerüljük elégséges, ha azokat minden reggel és este egy általánosan bevezetett fogtisztítószerrel, a milyen pl. a Sarg-féle Kalodont, mechanikusan tisztítjuk.

— **A városi korcsolya-pálya jegyei.** A város polgármestere ezúton is közbírré teszi, hogy a városi kezeles alatt álló korcsolyapálya bérletjegyei f. hó 24-ig kaphatók kedvezményes áron a város főszemélyi hivatalában. A tavaly bérelt idejegyek 1 korona ráfizetéssel az idén is érvényesek.

— **A karácsonyi és újévi postaforgalom** A temesvári posta- és táviró igazgatóság a postai esomagok célszerű csomagolása, helyes címzése tárgyában a következő figyelmeztetést teszi közzé:

A karácsonyi és újévi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és címzésre vonatkozó postai szabályokat betartja. Különösen szem előtt tartandók a következők: 1. Pénzt, ékszert, más tárgyakat egybe csomagolni nem szabad. 2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló papír használandó. Vászon vagy papirburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan átkötni, a zsineg keresztelési pontjain pedig pecsétviaszal lezárni kell. A pecsételést vésett pecsétnyomó használandó. 3. A címzésnél kiváló gond fordítandó a címzett vezeték- és keresztnévnek vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.), továbbá a címzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére; a Budapestre és Bécsbe szóló küldemények címírataiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzés stb. kiteendő. A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható feljegyzése különösen szükséges. 4. A címet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a cím fatáblácskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni. A papírlapokra irt címeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra felragasztani. Felette kívánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a címrát összes adatait feltüntetve papírlap legyen magában a csomagban is elhelyezve arra az esetre, hogy ha a burkolaton levő címrát leesnek, elveszne, vagy pedig olvashatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása után a jelzett papírlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Kívánatos továbbá, hogy a feladó saját nevét és lakását a csomagon levő címrát felső részén is kitüntesse. 5. A csomagok tartalmát úgy a címraton, mint a szállítólevélen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Bécsbe szóló élelmiszereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (husnemű, szeszest italok stb.) tartalmazó csomagok címírataira, nemkülönben az ilyen csomaghoz tartozó szállítóleveleken a tartalom, minőség és mennyiség szerint kiirandó (pl. szalonna 2 kgr., egy pulyka 3 kgr., 2 liter bor stb.) a tartalom ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivetése szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja. Petheő s. k., ptáv. főigazgató.

— **Agyonrugta a csikó.** Csókáról jelentik: Hornyák Mihály csókai gazdálkodó a napokban istállójában a saját nevelésű esikája mellett foglalatokodott. A rakoncátlan állat hirtelen hátrarugott s a rugás szíven találta Hornyák Mihályt, aki nyomban összeesett és meghalt. A szerencsétlenül járt Hornyák régi polgára volt Csóka községnek, s neve a járás előtt abból az időből ismeretes, amikor a csókai uradalomtól többet magával el akarta porolni a volt Marezi-bányai birtokot.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

111—42.41

Irodalom.

* **A Politikai Hetiszemle** politikai, közgazdasági és társadalmi hetilap legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: A szerb kereskedelmi szerződés. Irta: Komáromi Sándor. — Belföld. Indemnity és bankex lex Irta: sz. s. — Külföld. Az angol választások eredménye. Irta: Székely Sámuel. — Közgazdaság. Az érték-tözséről. Irta: B. A. — Társadalom. Nemzeti népoktatás. Irta: Örs. — Irodalom és művészet. Művészaháborúság. Irta: Justus. — A hétről. Balogh Jenő programja. — Tanárok elégtétele. — A közélet halottjai.

Muzsika-mulatság cím alatt egy albumszerű gyűjtemény jelent meg a Harmonia r.-t. kiadásában, melyre a nagyközönség figyelmét felhívjuk. Ez a gyűjtemény a hasonló albumszerű kiadványoktól abban tér el, hogy a benne előforduló zeneszerzőknek java munkáit tartalmazza. Magas irodalmi nivóját a kötetnek a következő előkelő zeneszerző-gárda adja meg: Agházy Károly, Hubay Jenő, Lányi Ernő, Fráter Loránd, Dóczy József, Mihálovich Ödön, Kurucz János, Tarnay Alajos, Dianzl Oszkár, Farkas Imre, Polónyi Elemér, Bodó Alajos, Eysler Ödön stb. kiknek legsikerültebb műveit vette fel a Harmonia a gyűjteménybe. A kiadvány érdekességét fokozza az a körülmény is, hogy Bach, Beethoven, Mozart, Gossec egy-egy oly bájos klasszikus tancát is tartalmazza, melyek Burmester Villy hegedűművész előadása révén az egész országban óriási tetszésnek örvendenek s melyek zongorakiadásban ezideig nem jelentek meg sehol. Klasszikus és modern zongoradarabokon kívül népdalokból, műdalokból és operett dalokból egy válogatott sorozatot is ölel fel a „Muzsika-mulatság”. A finom művésziséssel kiállított 90 oldal terjedelmet meghaladó kötet 4 (négy) koronába kerül s felette alkalmas ajándéktárgynak.

* **Modern Szinpad.** Nagy Endre kabaréjának decemberi műsorán a friss és eleven aktuálisok egész sora vonul végig. A közönség mulattatását egy sereg jókedvű paródia és persziázás szolgálja. Kiemelkedik közülük a „Husdrágaság az Urániában” című jelenet, a melyet Nagy Endre olvas föl és a melynek megkapó szatirája ellenállhatatlanul hat. Hadrik Anna, Kóbor Tamás „Egy test egy lélek” című drámájának az ötletes és elmés persziázását adja elő, Kóváry Gyula pedig „Lehár dirigál” címen mutat be egy jókedvű apróságot. Medgyaszay Vilma, Sajó Géza és Boross Géza Vulpes-nek, a kitűnő írónak „Házi oltár” című vigjátékát adák elő. A legnagyobb sikere a „Rémes dráma” című bohózatnak van, amely páratlanul mulatságosan mutatja be a szinpadot egy drámaelőadás közén, azokkal az intimitásokkal együtt, a melyek a kulisszák mögött történnek. Finom és artistikusan művészi az „Esze Tamás komája” című ciklus, amely Ady Endre verseit foglalja össze Reinitz Béla zenéjével. A magánszámok előadói közül Medgyaszay Vilma-nak szól napról-napra a legmelegebb elismerés, egyedül állóan finom és mély művészete elragadja a közönséget. Sajó Géza, Kóváry Gyula, Boross Géza, Huszár Károly, Kovács Lili, Boldizsár Andor, Szász Ilona, Kökény Ilona, Szegő Józsa és Mezei Ilona kitűnő és vidám magánszámokat adnak elő, Nagy Endre pedig páratlanul elmés és frappáns szatirájú konferance-okat mond, a melyekben ott szerepel minden aktuális esemény.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, dec. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma is gőzerővel dolgozott. Így letárgyalta a bitumenekről és a kálisokról szóló törvényjavaslatokat általánosságban és részleteiben. Elintéztett egy sereg kérvényt. Letárgyalta a vicinálisokról és az iparfelügyelőkről szóló jelentéseket, több más apróbb ügyet s megkezdte a fehér foszfor tilalmáról szóló törvényjavaslatot. Ugyancsak a mai ülésen beterjesztette a pénzügyi bizottság a bankszabadalomról szóló jelentést is.

A mai ülésen Berzeviczy Albert elnökölt.

Az elnöki előterjesztések után gróf Wittenburg Márk tartalmas ajánló beszéd kíséretében beterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését a bankszabadalom meghosszabbításáról, Haydin Imre pedig a

közigazgatási bizottság jelentését a szerbiai utlevélkényszeréről.

Ezután folytatták a bitumenekről szóló javaslat részletes tárgyalását amelyet Mayer Ödön, Lukács László és Ugron Zoltán felszólalása után részleteiben is elfogadtak.

A kálisokról szóló törvényjavaslatnál csak egy felszólalás volt, Hosvay Hugóé, aki a „kálisó” helyett a „káliumsó” kifejezést ajánlotta, amit el is fogadtak. A javaslatot egyébként vita nélkül általánosságban és részleteiben is elintézték.

A kérvények és beadványok során Kenedy Géza előadó ismerteti a Csávossy-pörben a kincstári jogügyi igazgatóság javaslatát, hogy szüntessék be Csávossy Béla volt háznagy ellen a koalíció ellen indított pert. A képviselőház többsége felhatalmazza a kincstári jogügyi igazgatóságot a per megszüntetésére.

Doboczky Sándor vicinális ügyekről tesz jelentést, amit elfogadnak.

Hegedűs Kálmán előadó ismerteti a kereskedelmi miniszter jelentését az iparfelügyelőkről.

Földes Béla azt indítványozza, hogy az iparfelügyelőket mentse fel a kazánvizsgálat alól.

Huszár Károly felszólalása után Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter szólal fel s konstatálja, hogy az iparfelügyelői intézmény nagyban és egészben bevált. Földes Béla indítványához hozzájárul s egyben bejelenti, hogy a legközelebbi napokban beterjeszti a nők éjjeli munkájának szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. (Élénk tetszés és helyeslés.) A jelentést egyebekben elfogadják.

Hegedűs Kálmán előadó beterjeszti a munkásbaleset biztosítás viszonyosága dolgában Olaszországgal kötendő egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot, amit elfogadnak.

Ezután megkezdtek a fehér foszfor tilalmáról szóló törvényjavaslat tárgyalását, amelyhez ma csak Giesswein Sándor szólalhatott fel.

A vitát a javaslat felett holnap folytatják.

A főrendiház ülése.

Budapest, dec. 15. (A „Torontál” ered. távirata.) A főrendiház legközelebbi ülését december 20-ikán tartja, amikor a képviselőházban elintéztett javaslatokat tárgyalja.

A kultuszminiszter Bécsben.

Budapest, dec. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zichy János gróf vallás- és közoktatásiügyi miniszter ma Bécsbe utazott, ahol a király holnap külön kihallgatáson fogadja.

Az esztergomi választás.

Budapest, dec. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tegnapi esztergomi választáson Széchenyi Emil gróf munkapárti 673, Szemere Miklós pártokivüli 67-es pedig 379 szavazatot kapott s így Széchenyi Emil gróf munkapártit választották meg képviselőnek.

Megint bedőlt egy ház.

Budapest, dec. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kőbányán, a Hold-utca sarkán épülő ház egy része ma délelőtt bedőlt és 7 munkást maga alá temetett. A munkások valamennyien súlyosan megsebesültek.

Határidő-üllet.

Budapest, dec. 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (decemberre) 21.86 — — Buza (áprilisra) 21.46 — — Zab (áprilisra) 16.64 — — Tengeri (májusra) 11.20 — —

Felölös szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

2490/1910. sz. Lajosfalva község előljárásgától.

Hirdetmény.

Lajosfalva (Torontalm.) község belterületén egy 35 méter mélységre tervezett ásott kut s felette sátor építése határozott el előirányzott 8000 kor. költséggel.

Az építkezés 1911. évi május hó végéig befejezendő. Vállalkozó 2000 kor. óvadékot tartozik letenni. Egyéb feltételek a község jegyzői irodájában betekintheők.

A szóbeli árlejtés e hó 30 án tartatik meg.

Lajosfalva, 1910. évi december 12.

Az előljárásg.

1024-3.2

Bvk. 974/1910. sz.

Arverési hirdetmény.

A pozsonyi kir. járásbiróság 1910. évi Sp. III. 1013/4. sz. végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbiróságnak 1910. évi V. 1328/2. sz. végzése folytán Kábelgyár R.-t. cég javára 877 kor. 10 fill. tökékövetelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1910. évi november 7-ik napján lefoglalt és felülfoglalt, 1763 kor.-ra becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken, Bonnáz-u. 1. sz. a. leendő megtartására határidőül 1910. évi december 27-ik napjának d. u. 2 órája kitűzetik, az 1910. évi V. 1328/2. szám a. kelt végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: pénzszekrény, írógép, villanyfelszerelések stb.

Az árverés az 1908: XLI. t.-c. 20. §-a értelmében még a következő foglaltatók részére is elrendeltetett:

M. Adlerflügel 213 kor. 64 fill. s jár.
Csáki és Herbst 673 kor. 43 fill. s jár.
Nagybecskerek, 1910. évi dec. 12.

Schmelz,
kir. bir. végrehajtó

361106/1910. sz. M. kir. államvasutak.

Arverési hirdetmény.

A kézbesíthetlen küldemények a vasuti üzlet-szabályzat 81. §-a értelmében az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban, délelőtt 9 órakor a következő napokon fognak azonnali készpénzfizetés mellett, nyilvánosan eladatni:

Pozsonyi állomáson	f. évi	dec. 28.
Győri állomáson	"	dec. 22.
Pápai állomáson	"	dec. 23.
Losonci állomáson	"	dec. 21.
Miskolc—gömöri pályaudvaron	"	dec. 20.
Eszéki állomáson	"	dec. 16.
Szegedi állomáson	"	dec. 21.
Temesvár-Józsefváros	"	dec. 22.
Kolozsvári állomáson	"	dec. 22.
Nagyvárad állomáson	"	dec. 21.
Pécsi állomáson	"	dec. 22.
Zágrabi állomáson	"	dec. 16.
Fiumei állomáson	"	dec. 16.
Szolnoki állomáson	"	dec. 28.
Brassói állomáson	"	dec. 20.

Budapest, 1910. évi november hó.

Az igazgatóság.

1592-X 9

(Utánnymás nem díjazatik.)

USBOR

dr. Brájjer Lajos szőlőjéből

literenként

kapható: Zápolya-utca I. szám
alatt (a házmesternél).

Uj vámmalom

elsőrendű üzlet, legmodernebb félmagas és külön egyszerű automatikus őrlésre berendezve, 50 HP. Dieselmótorral, cirka 18 vagon évi buzavámmal, komoly családi viszonokok miatt eladó.

Csak személyesen tárgyalok komoly vevőkkel, Cím megtudható a kiadóban.

1038-2.1

B. V. K 1004/1910. szám.

1035-11

Arverési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék 1910. évi 12056. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbiróságnak 1910. évi V. 1414. számú végzése folytán ifju Róti Béla javára 349 kor 75 fill. tökékövetelés és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1910. évi nov. 21. napján lefoglalt és felülfoglalt 865 kor.-ra becsült ingóságokra az árverés elrendeltetvén, annak Nagybecskereken (Kinizsi-u. 1. sz. alatt) leendő megtartására határidőül 1910. évi december 27-ik napjának d. u. 3 órája kitűzetik, az 1910. évi V. 1414/2. sz. a. kelt végzése alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: férfiruhaszövetek, varrógépek stb.

Az árverés az 1908. évi XLI. t.-cikk 20. §-a értelmében még a következő foglaltatók részére is elrendeltetett:

Braun Áron és fia 914 kor. s jár.
Larigovsz János 700 kor. s jár.

Nagybecskereken, 1910. évi dec. 12.

Schmelz,
kir. bir. végrehajtó.

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKERÉK.

Torontáli cipőkben nagy választék.

A legszebb játékszerkiállítás látható

Benó Testvérek ezelőtt Kokits A. F.

Telefon 201. **Nagybecskerek.** Telefon 201.

Vidéki megrendelések azonnal és a legnagyobb készséggel eszközöltetnek.

641-200.100